

Torre del castell d'Òdena

Òdena

Ubicació

Comarca: Anoia
Lloc/Adreça: Castell d'Òdena
Emplaçament En un dels extrems de la tossa on hi havia el castell d'Òdena, al nord-oest de l'actual poble

Coordenades:

Latitud: 41.60593
Longitud: 1.63932
UTM Est (X): 386618
UTM Nord (Y): 4606919

Classificació

Número de fitxa 08143 - 35
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Romànic
Segle XIII-XV
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIN
Europea – Atributs inspire: National Monument Record – Defensa
Observacions protecció: BCIN 1121-MH-EN / BIC R-I-51-5563
Data aprovació: dv., 22/04/1949 - 12:00
Número inventari IPA, núm. 1239
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Científic
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament d'Òdena. Plaça Major, 2
Autoria de la fitxa Josep-Vicenç Mestre i Casanova

Descripció

La torre poligonal està situada a prop de l'entrada al recinte, en el punt més feble de la defensa del castell. Té quatre pisos d'alçada, un dipòsit d'aigua a la planta baixa i està formada exteriorment per un políedre d'onze cares que s'afuen lleugerament a mesura que guanyen alçada i formen una piràmide truncada. El parament extern és totalment llis, únicament interromput pels forats de les bastides. A tres metres d'alçada hi ha la porta per accedir a l'interior, que coincideix amb la primera planta. El segon pis recolza sobre un forjat i tenia com a missió facilitar el pas a la terrassa superior, que recolzava sobre una volta. S'hi pujava per unes escales adossades a la paret que, des d'una determinada alçària, devien anar per dins del gruix del mur, cosa que, amb el temps, va afeblir considerablement l'estructura i va contribuir, més tard, a la ruïna dels coronaments. La fàbrica de la torre és de pedra de marès extreta de les planes properes. Els carreus són rectangulars, de mida mitjana, treballats només per la cara externa i col·locats en filades no gaire horitzontals. Pel que fa al tram de muralla que acompanya la torre, cal tenir present que aquest sector de l'entrada ha estat molt alterat en època moderna. Tot i això, la recerca arqueològica efectuada l'any 1985 va permetre recuperar part del traçat del llenç defensiu del costat de tramuntana.

Observacions:

Descripció extreta de la fitxa de l' Inventari del Patrimoni Històric, Arquitectònic i Ambiental d'Òdena, Diputació de Barcelona, Servei del Patrimoni Local i Ajuntament d'Òdena. Barcelona, 2013.

Història

El castell d'Òdena apareix documentat per primera vegada l'any 957, citat com Kastromuro Odena, és a dir, castell murallat d'Òdena. La possessió inicial del castell va correspondre al llinatge dels Òdena, amb possessions arreu de la comarca i en d'altres indrets de Catalunya. A partir del segle XV s'incià el procés de degradació del castell, quan el 1463 la Diputació de Catalunya enderroca parcialment la fortalesa a instància del consell igualadí. Al segle XVIII el revifament econòmic provoca l'ampliació de l'antiga parroquial i l'església romànica es configura com un edifici plenament barroc. L'any 1936 un grup incontrolat crema l'església i l'any 1942 el bisbat ven els terrenys que poseeix al turó a una empresa dedicada a l'explotació del guix. El 27 d'abril de 1986 es van inaugurar les obres de restauració de la torre. L'excavació arqueològica es va portar a terme entre el maig i juny de 1985. El projecte arquitectònic és de setembre de 1984 i l'obra de restauració es va portar a terme per l'empresa Joan Closa i Serra de Copons entre febrer de 1985 i abril de 1986. El projecte i direcció de l'obra és dels arquitectes Mariona Abelló i Enric Solsona i de l'aparellador Eugeni Casas.

Bibliografia

Inventari del Patrimoni Històric, Arquitectònic i Ambiental d'Òdena, Diputació de Barcelona, Servei del Patrimoni Local i Ajuntament d'Òdena. Barcelona, 2013. ÁLVAREZ MÁRQUEZ, Maria del Carmen (1990) La Baronia de la Conca d'Òdena. Textos i Documents. Fundació Noguera, Barcelona. ÁLVAREZ MÁRQUEZ, Maria del Carmen (1978): "El señorío de los Odena a través de la documentación existente en el archivo ducal de Medinaceli (año 990-fines del siglo XII)", *História, Instituciones, Documentos*. Publicaciones de la Universidad de Sevilla, Sevilla. BENET, A. (1992): "Òdena. Castell d'Òdena. Història".

Catalunya Romànica. El Penedès. L'Anoia. XIX. Barcelona: 443-446. BRAMON, D. (2003): "El castell d'Òdena citat en una crònica àrab d'un autor anònim JORBA i SERRA, Xavier (2011) Òdena, segles XVI i XVII. Parnass Edicions, Barcelona JORBA i SERRA, Xavier (2013): "Òdena al primer terç del segle XVIII", Revista d'Igualada, 44, Associació Revista d'Igualada, Igualada, p.7-19 JUNYENT I MAYDEU, Francesc; MAZCUÑAN I BOIX, Alexandre (1992): "Castell d'Òdena", Catalunya Romànica, XIX: El Penedès, Anoia, Enciclopèdia Catalana, Barcelona, p. 443 LACUESTA, R. (1998): Informe sobre l'estat de conservació de Cal Copi, situat a l'antic nucli del castell d'Òdena. SPAL. Diputació de Barcelona.. Barcelona [Inèdit]. LACUESTA, R.; CAIXAL, À. (2010): La recuperació del poble vell d'Òdena. Nou accés a la torre del castell. Opuscle editat per la Diputació de Barcelona i l'Ajuntament d'Òdena. Barcelona. MATEU LLOPIS, F. (1946): "Dinares de Yahyà al Mu'tali de Ceuta y mancosos barceloneses hallados en Ódena (Igualada, Barcelona)". Al Andalus, XI, fasc.: 389-394. MESTRE CASANOVA, Josep-Vicenç (1988). Història del castell d'Òdena. Dels orígens fins al segle XII. Departament de Cultura de l'Ajuntament d'Òdena, Òdena MESTRE CASANOVA, Josep-Vicenç (1990): "El Castell d'Òdena objecte d'especulació: Procés de degradació del recinte medieval", Òdena, Butlletí d'Informació Municipal. Nova època, 19, Ajuntament d'Òdena, Òdena, pp.12-13 MESTRE CASANOVA, Josep-Vicenç (1990): "Dos-cents anys d'Odissea Parroquial (I)", Òdena, Butlletí d'Informació Municipal. Nova època, 20, Ajuntament d'Òdena, Òdena, pp.13-14 MESTRE CASANOVA, Josep-Vicenç (1990): "Dos-cents anys d'Odissea Parroquial (II)" Òdena, d'anys". Avantprojecte museogràfic. Consell Comarcal de l'Anoia, Igualada MESTRE CASANOVA, Josep-Vicenç. Història del castell d'Òdena. Del segle XII al XV. Òdena [Inèdit] SABATÉ, Flocel (1999) La gent dels castells. Montcalet, Igualada SOLSONA, E.; ABELLÓ, M. (1990): "Torre del Castell d'Òdena. Descripció de les obres", Memòria 1985-1989. SPAL. Diputació de Barcelona. Barcelona: 79-80. TERMENS i GRAELLS, Miquel (1988): "Òdena", Història de les Comarques de Catalunya. Anoia, vol. I, Editorial Parcir Edicions Selectes, Manresa, p. 189

